

EPAIMAHAIAREN AZKEN AKTA ONSITE LEHIAKETA MUGAK 2025 – GASTEIZ

Data: 2024ko abenduaren 12a

Lekua: Gasteiz

Epaimahaiburua: María Arana - Mugak/ Bienalaren bosgarren edizioko komisarioa

Epaimahaikideak:

- Igor Díaz de Guereñu: Berrikuntza eta zabalkunde arkitektonikoko proiektuen kudeatzailea Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza, Lurzoru eta Arkitektura Zuzendaritzan
- Unai Gorroño: EGOIN WOOD GROUPEko Merkataritza eta Marketin zuzendaria
- Alfredo Bengoa: Vitoria-Gasteizko Udaleko Hiri Eredu, Hirigintza, Garbiketa, Etxebizitza eta Ingurugiro Saileko Planigintza eta Proiektu Zerbitzuko burua
- Maite Apezteguía: COAVN Alava
- Nuño Mardones: Nafarroako Unibertsitate Eskola
- Sofia Lekka Angelopoulou: Designboom aldizkariko erredaktore burua
- María Arana: Mugak/ bienaleko komisarioa
- Clara Hurtado: Habic Klusterra

Sarrera

Mugak/ 2025 ONSITE Lehiaketak, Gasteizen duen egoitzan, **“Gazteluak airean, edo, nola eraiki gaur egungo utopia”** leloaren inguruko hausnarketa sustatzea izan du helburu nagusi, jasangarritasuna, berrikuntza eta hiri-ingurunearekin elkarriketa esanguratsua duten arkitektura iragankorreko proposamenen bidez.

Epaimahaiak, lehiaketaren oinarrien arabera, alderdi hauek baloratu ditu, besteak beste: kalitate arkitektonikoa, tokiarekiko harremana, gaiarekiko lotura, berrikuntza-maila, bideragarritasun teknikoa eta ekonomikoa, eta ingurumen-inpaktua. Azterketa sakon bat egin eta gogoeta zehatzak egin ondoren, **lehen sari bat, bigarren sari bat eta accesit bat** ematea erabaki da. Hauek dira sariak.

LEHEN SARIA

Proiektua: UTOPIA: PROHIBIDO EL PASO

Saria: 10.000 € + BEZa

Balorazioa

Epaimahaiak **“UTOPIA: Prohibido el Paso”** lanari eman dio lehen saria, espazio publikoan karga sinboliko eta komunikatibo handia sortzeko duen gaitasuna nabarmenduz. Fikziozko harrisi bat irudikatzen duen horma gorri batek irudikatzen du proposamena, eta gure gizarte zatitzen duten zatiketa errealean eta sinbolikoen inguruko hausnarketa egiten du, Rem Koolhaas-en “Exodus” bezalako proiektuekin eta migrazioen eta mugen inguruko egungo dinamika politikoeekin elkarriketan.

Gaiarekiko lotura

Proposamenak bere paradoxatik heltzen dio utopiaren kontzeptuari: horma bat eraikitzen du horien existentzia zalantzan jartzeko. Keinu erreflexibo honek mugak fikziozko eraikuntza gisa berrinterpretatzera gonbidatzen du, publikoari mugei eta horiek gizarte eta lurralde dinamiketan duten eraginari buruz gogoeta egiteko eskatuz. Hautatutako beste proposamenen testuinguruan, **“UTOPIA”** eztabaida esparru kolektiboan eta politikoa kokatzen duen kontrapuntu estroestu bat bezala jokutzen du. **“URA”**-ren ingurumen-ikuspegiarekin eta **“Arquitectura de Reflexión”**-en introspektioarekin alderatuta, utopia gaur egun nola eraiki aztertzeke alderdi anitzeko elkarriketa sortzen da.

Lekuarekiko harremana

Proiektuak Andre Maria Zuriaren plaza enblematikoa esanahiz betetako espazio bihurtzen du, herritarren parte-hartzea eta espazio publikoa bereganatzea sustatzen duen esperientzia bat proposatuz. Horma mihise bat da, eta publikoa esku hartzeke gonbidatzen du, adierazpen kolektiboaren sinbolo bihurtuz.

Berrikuntza eta materialtasuna

Hasiere batean erronkak zehaztu baziren ere, eraikuntza zehazteari eta harresiaren inguruko jarduerak antolatzeari dagokionez, gai horiek garapen fasean ebatzi daitezkeela uste du epaimahaiak. Panelak desmuntatzeko eta bigarren bizitza bat emateko aukerak (erakusketa-pieza edo material berrera-bilgarri gisa) sendotu egiten du iraunkortasun-printzipioekiko lotura.

Ondorioa

“UTOPIA: Prohibido el Paso” espazio publikoa eraldatu ez ezik, diskurtso sozial eta kultural indartsua ere sortzen duen esku-hartze arkitektonikoa da, Mugak/ Bienalaren helburuekin bat datorrena.

BIGARREN SARIA

Proiektua: **URA: URBAN RAIN ARCHITECTURE**

Saria: 1.000 € + BEZA

Balorazioa

Epaimahaiak bigarren saria “**URA: Urban Rain Architecture**” lanari ematea erabaki du, bere ikuspegi berritzaile eta funtzionalagatik, espazio publikoan euri-uraren kudeaketa modu estetiko eta hezigarrian integratzen duelako. Proposamenak kanal garai bat sortzen du, ura jaso eta birbideratzen duena, egunero elementu bat baliabide sinboliko eta funtzional bihurtuz.

“**URA**”-k baliabide naturalen kudeaketa arduratsu eta poetikotik heltzen dio utopiari, Bienalaren leloaren ingurumen-alderdiarekin bat eginez. Hautatutako proposamenen multzoan, “**URA**”-k “**UTOPIA**”-ren probokazio soziala osatzen du proposamen funtzional batekin, utopia gaur egungo hiri-erronketarako irtenbide ukigarri gisa gauzatuz. Haren ikuspegiak kontraste handia egiten du “**Arquitectura de Reflexión**”-en introspektzio emozionalarekin, eta oreka kontzeptuala sortzen du.

Proposamenak funtzionaltasuna eta sinbolismoa uztartzen ditu, hiri-espazioaren irakurketa berritzailea eskainiz eta iraunkortasunari eta baliabide naturalei buruzko hausnarketa sustatuz.

ACCESITA

Proiektua: **ARQUITECTURA DE REFLEXIÓN**

Saria: Aitorpen sinbolikoa

Balorazioa

Accesita “**Arquitectura de Reflexión**” proiektuari ematen zaio, esku-hartze arkitektoniko lasai eta poetikoaren bidez esperientzia introspektibo eta sensoriala sortzeko duen gaitasunagatik. Proposamenak, landaretsiz inguratutako ispilu-kutxa batek, funtzio utilitariora gainditzen duen eta pertsonen, espazioaren eta naturaren arteko lotura ospatzen duen espazio introspektibo bat sortzen du.

Utopia ikuspegi pertsonal eta introspektibo batetik interpretatzen du proiektuak, espazioek esperientzia emozional esanguratsuak nola sor ditzaketen esploratuz. Hautatutako proiektu guztietan, “**Arquitectura de Reflexión**”-ek kontrapuntu intimoa eta lasaia eskaintzen du “**UTOPIA**”-ren diskurtso politikoaren eta “**URA**”-ren ingurumen-ikuspegiaren aurrean, eta Bienalaren narratiba kontzeptuala osatzen du.

Saritutako beste proposamenekin alderatuta, espazio publikoan duen eragina apalagoa bada ere, mezu sinbolikoak eta exekuzio tekniko bikainak Biurtekoaren proiektu baliotsu eta adierazgarri bihurtzen dute.

Ondorioa

Epaimahaiak lehiaketaren edizio honetan aurkeztutako proposamenen kalitatea eta aniztasuna goraipatu ditu. Hautatutako proiektuek, bakoitzak bere ikuspegitik, modu berritzaile eta probokatzailean lantzen dute utopiaren kontzeptua, eta arkitekturak gizarte-harremanei eta gure hiri-inguruneke erronkei buruzko eztabaida pizteko duen rola berresten dute.

Saritutako proposamenek esploratzen dute nola arkitekturak esku-hartze sinboliko eta dinamikoak sor ditzakeen, espazio publikoa elkarrekintzarako eta zalantzan jartzeko toki bihurtzen dutenak.

Aktaren jaulkipen data: 2024ko abenduaren 12a